

LUX FILM DAYS

3 FILM
24 NYELVEN
28 ORSZÁGBAN

MEDITERRANEA

Jonas Carpignano
Olaszország, Franciaország, Egyesült Államok,
Németország, Katar

MEDITERRANEA

JONAS CARPIGNANO

A film cselekménye Algériában kezdődik: ide érkezik Ayiva, egy Burkina Fasó-i fiatalember. Társával, Abbasszal együtt mindketten abban reménykednek, hogy Európába jutva egy szebb jövő vár rájuk. Előttük áll még az oda vezető út: át kell kelniük a sivatagon, szembe kell szállniuk a migránsok fosztogatóival, el kell jutniuk Líbiába, hogy végül lélekvesztőn hánykolódva a tengeren elérjék Olaszország partjait. A hajóút azonban csak az első felvonása a migránsok életéről szóló drámának. Miután végre megérkeznek Európába, rövid időn belül a calabriai társadalom perifériájára szorulnak, a citrusültetvényeken illegálisan foglalkoztatva őket kihasználják munkaerejüket, nyomornegyedekben találnak szállást és mindenekelőtt a környező társadalom megvetését és ellenséges hozzáállását tapasztalják meg.

NÉHÁNY GONDOLAT AZ ELEMZÉSHEZ

Jonas Carpignano filmje jól illeszkedik a mindennapok aktualitásához, számos tévériport készült a Földközi-tengeren zajló illegális bevándorlás drámai pillanatairól. Ismeretes, hogy az Európai Unió láthatóan elégtelen intézkedésekkel kezelte a migránsok érkezésének problémáját. Hangsúlyozni kell azt is, hogy számos európai ország egyre ellenségesebb hozzáállást tanúsít a menekültek emberségesebb fogadásával szemben.

E tekintetben Jonas Carpignano filmes témaválasztásának (a szó legszorosabb és legnemesebb értelmében) *politikai* felhangja van, mert elkötelezett amellett, hogy a nézőt azoknak az embereknek a nézőpontjával ismertesse meg, akiket jobb esetben az együttérzés tárgyaiként, rosszabb esetben nemkívánatos elemekként ábrázolnak. Ily módon a filmes ábrázolás szándékosan eltér a médiában, elsősorban a televízióban szokásos ábrázolástól.

PILLANATKÉPEK SORA

A rendező kezdettől fogva elutasít mindenfajta olyan értelmezést, amely azon alapul, hogy a migránsok feltehetően a szülőházjukban található nyomor miatt menekülnek el. Ehelyett pillanatképeket mutat: minden helyzetben megtalálható annak magyarázata és megoldása.

A kevés és a filmekben szokatlan, soknyelvű (francia, angol, olasz, calabriai dialektus, afrikai nyelvek...) párbeszéd még inkább bevonja a nézőt a hosszas magyarázatot és indoklást sem kívánó cselekménybe. A film csúcspontját képező lázadási jelenet néhány másodperc alatt bontakozik ki, és a parkoló autókra, a bezárt boltok kirakataira és a leállított autósokra hirtelen rátörő tüntetők brutalitása meglepő lehet, de Ayivához hasonlóan a nézőt is magával sodorja, sőt ragadja a lendület, miközben az ellentüntetők aránytalan mértékű erőszakkal reagálnak.

A képsorok emiatt egyetemes értelmezést nyerne, és nemcsak az olasz helyzetre korlátozódnak, hanem bemutatják azoknak a lázadását is, akiket egy másik történelmi korszakban a „föld rabjainak” hívtak volna. Itt említjük meg, hogy a filmet valós, a calabriai Rosarnóban, 2010-ben megtörtént események ihlették. Fontos azonban, hogy a rendező semmilyen utalást sem tesz helyi kontextusra: hagyja, hogy a szereplőkhöz hasonlóan a nézőt is magával sodorják az események, amelyeknek ugyan csak egy részét látjuk, de a film látásmódja tágabb, általánosabb olvasatát kínálja egy olyan helyzetnek, amely nem csak Calabriára jellemző, hanem valószínűleg egész Európát érinti.

A VALÓSÁG REJTÉLYE

A számos szereplő által beszélt eltérő és sokféle nyelvnek köszönhetően a legtöbb párbeszéd lakonikus, ami szintén a migránsok magányát hangsúlyozza egy olyan társadalomban, amely idegen marad számukra és amelynek csak a perifériáját ismerik. Mindez evidens, de a rendező így hangsúlyozza ki a migránsok választási lehetőségének hiányát és a rendelkezésükre álló szűkös mozgásteret. Amikor megérkezik Líbiába az a csoport, amelyhez Ayiva és Abbasz is tartozik, megparancsolják például nekik, hogy ők irányítsák azt a hajót, amelyen a Földközi-tengert kell átszeliük. Képtelen párbeszéd alakul ki a hajóssal, aki rájuk kényszeríti akaratát: egyikőjük végül elvállalja a hajó irányítását, a többiek pedig – mivel nincs más választásuk – kénytelenek elfogadni ezt a megoldást. Ayiva Olaszországba érkezve ismét kényszerű helyzet előtt áll: megtudja, hogy három hónapja van arra, hogy munkát találjon és esetleg rendezze helyzetét. Egy ilyen intézkedés abszurdnak tűnik, ugyanakkor nem megkérdőjelezhető, így a szereplő számára nem marad semmilyen más választási lehetőség.

A *Mediterranea* nem feltétlenül a migránsok életkörülményeit kívánja bemutatni, hanem inkább a szűk keretek közé szorított nézőpontjukat, mindenek előtt kényszerű helyzetüket, egy olyan szükségyszerű kényszerhelyzetet, amelyre egyetlen lehetséges válasz adható: a lázadás. A nézőpont láttatása magyarázza a rendező egyes, igen látványos megoldásait, például a szereplők közvetlen közelében, gyakran mozgásban lévő kézi-kamera használatát – amivel jól bemutatatható az események kuszasága –, vagy az amatőr színészek alkalmazását, akik valószínűleg olyan szerepet játszanak, amelyhez hasonlókat maguk is megélték, továbbá rengeteg az éjszakai jelenet is, mintha a migránsok csak éjjel léteznének...

AZ EMLÉKEZÉS ESZTÉTIKÁJA?

A film esztétikájától távol áll a szigorú realizmus vagy a dokumentarizmus, inkább olyan finomságok jellemzik, mint például a főszereplők (akiket olyan színészek testesítenek meg, akik a rendezővel bizonyára megosztották saját tapasztalataikat) visszaemlékezései. Annak ellenére, hogy a film nyilvánvalóan a „jelenben” játszódik és nem használ a flashbackhez hasonló elemet, felfedezhetünk egy sor olyan filmes elemet, amely az emlékezés valamilyen formájához köthető.

Így ahelyett, hogy „objektív” módon láttatnának számos képsort, azok egy kulcsfontosságú elem, a főszereplők (mindegy, hogy Ayiva vagy Abbasz) emlékei szempontjából jelentős részlet köré épülnek.

A film hangeffektusai azok drasztikus váltakozásával szintén ezt az érzetet erősítik a nézőben: hirtelen elhalkul a háttérzaj, majd súlyos csend borul a nézőre, vagy olyan kísérőzene csendül fel, amely – mint egy emlékképben – eltávolítja tőlünk a jelenetet. Itt említjük meg, hogy a film ugyan több földrajzi fejezetre oszlik – Algéria, Líbia, Olaszország –, a kronológia azonban ennél elnagyoltabb, csak hozzávetőleges: Ayiva calabriai tartózkodása (amelynek során megtanul olaszul) vajon pár napig, néhány hétig, vagy több hónapig tart? Erről semmit nem tudunk meg, mivel az emlékezet könnyen meg tudja különböztetni az egyes helyeket, azonban sokkal nehezebben birkózik meg az idő hosszával, főként az olyan repetitív tevékenység végzése során, mint a citrusszedés.

Bizonyára maga az a módszer, ahogyan Jonas Carpignano rendező összegyűjtötte a calabriai migránsok visszaemlékezéseit, ad magyarázatot a rendezés töredékes és szakadozott voltára, ami többé-kevésbé tükrözi azt is, hogyan működik az emberi emlékezet. Jóllehet nem minden néző fogja szükségképpen azonos módon értelmezni a rendezői szándékot, annyi bizonyos, hogy legalább fogékonyvá válik a rendező azon elkötelezettsége iránt, hogy megismertesse azon rosarnói vagy más migránsok szemszögét, akiket arra kárhoztattak, hogy a világunk sötétebbik oldalán éljenek.

TOVÁBBGONDOLÁSRA ÉRDEMES TÉMÁK

Mivel magyarázható Ayiva és Abbasz jellem- és viselkedésbeli különbsége? Fontos-e ez a film végének megértése szempontjából? Hogyan vélekedhetünk a migránsokat alkalmazó férfiról? Gátlástalan kizsákmányoló? Jó ember? Aljas? Paternalista főnök? Látunk-e magatartásbeli különbséget a rosarnói lakosok között? Emlékezetesnek talál-e bizonyos rendezői elemeket? (sok éjszakai jelenet, a kézikamera használata, egyes jelenetek zavaros és töredezett volta, a hangeffektusok váltakozása, másodlagos részletek kihangsúlyozása a kamerával stb.)

Michel Condé

les grignoux

RENDEZŐ: Jonas Carpignano

FORGATÓKÖNYV: Jonas Carpignano

SZEREPLŐK: Koudous Seihon, Alassane Sy

OPERATŐR: Wyatt Garfield

ZENESZERZŐ: Benh Zeitlin, Dan Romer

PRODUCER: Jason Michael Berman, Chris Columbus, Jon Coplon, Christoph Daniel, Andrew Kortschak, John Leshner, Ryan Lough, Justin Nappi, Alain Peyrollaz, Gwyn Sannia, Marc Schmidheiny, Victor Shapiro, Raphael Swann, Ryan Zacarias

PRODUKCIÓ: Good Films, DCM Productions, Good Lap Production, End Cue, Court 13 Pictures, Le Grisbi Productions, Nomadic Independence Pictures, Treehouse Pictures

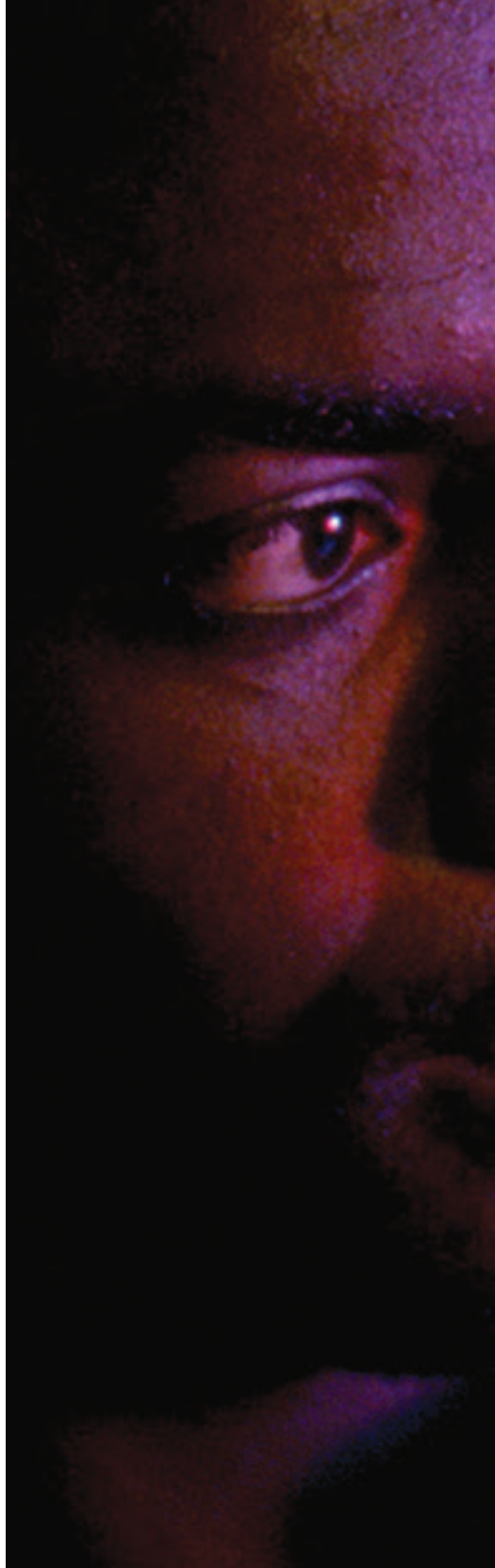
KÉSZÍTÉS ÉVE: 2015

IDŐTARTAM: 107 perc

MŰFAJ: filmdráma

ORSZÁG: Olaszország, Franciaország, Egyesült Államok, Németország, Katar

EREDETI VÁLTOZAT: francia, olasz, angol, arab, biszsa

TÖRTÉNETEINK A FILM ÁLTAL KÖZVETÍTETT ÉRZELMEK FÉNYÉBEN

Az Európai Parlament bemutatja a 2015. évi LUX FILMDÍJ elnyeréséért versengő három filmet:

MEDITERRANEA, rendező: Jonas Carpignano
(Olaszország, Franciaország, Egyesült Államok, Németország, Katar)

MUSTANG, rendező: Deniz Gamze Ergüven
(Franciaország, Németország, Törökország, Katar)

UROK (A LECKE), rendező: Krisztina Grozeva és Petar Valcsanov
(Bulgária, Görögország)

Ezek a sokrétű történetek, amelyek tehetséges fiatal európai filmrendezők rendkívüli elhivatottságának és kreativitásának eredményeként jöttek létre, a 4. LUX FILMNAPOK során kerülnek vetítésre.

LUX FILMDÍJ

A kultúra alapvető szerepet játszik társadalmaink kialakításában. Ezt szem előtt tartva az Európai Parlament 2007-ben létrehozta a LUX FILMDÍJAT, amelynek célja az európai filmek Európa-szerte történő forgalmazásának bővítése, valamint a jelentős társadalmi kérdésekről folytatott európai szintű eszmecsere ösztönzése. A LUX FILMDÍJ egyedülálló kezdeményezés. Míg a legtöbb európai koprodukciót csak a származási országokban játsszák és – még az EU-n belül is – ritkán forgalmazzák máshol, a LUX FILMDÍJ megadja azt a ritka lehetőséget három európai filmnek, hogy az EU 24 hivatalos nyelvén feliratozzák őket.

A LUX FILMDÍJ győzteséről az Európai Parlament képviselői szavaznak, a győztest 2015. november 25-én hirdetik ki.

LUX FILMNAPOK

A LUX FILMDÍJ nyomán született a LUX FILMNAPOK. A LUX FILMNAPOK 2012 óta mutatja be szélesebb európai közönségnek a LUX FILMDÍJ elnyeréséért versengő három filmet. A LUX FILMNAPOK keretében szeretnénk Önt meghívni egy felejthetetlen kulturális élményt nyújtó, határokon átívelő eseményre. 2015 októbere és decembere között lehetősége nyílik arra, hogy az egész EU mozikedvelőihez csatlakozva megtekintse a *Mediterranea*, a *Mustang* és az *Urok (A lecke)* című filmeket az EU 24 hivatalos nyelvéneg egyikén. Ne felejtse el szavazni a kedvenc filmjére honlapunkon: luxprize.eu vagy Facebook oldalunkon!

KÖZÖNSÉGDÍJ (AUDIENCE MENTION)

A LUX FILMDÍJ közönségdíját a nézők kedvenc filmje kapja. Éljen a lehetőséggel és szavazzon a *Mediterranea*, a *Mustang* vagy az *Urok (A lecke)* című filmre, hogy részt vehessen egy sorsoláson, amelynek nyertese – az Európai Parlament meghívottjaként – részt vehet a 2016. júliusi Karlovy Vary Nemzetközi Filmfesztiválon, és kihirdetheti a közönségdíj győztesét.

NÉZZE MEG,
VITASSA MEG,
SZAVAZZON

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU